

ΕΛΕΤΑΕΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΜΝΗΝΑ

Βασικά θέματα για την Αιολική Ενέργεια στην Ελλάδα

Ιούλιος 2023

Περιεχόμενα

1. Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός με ισορροπημένο μείγμα τεχνολογιών Α.Π.Ε.
2. ΕΛΑΠΕ
3. Περικοπές ενέργειας
4. Υπεράκτια αιολικά πάρκα
5. Διαγωνισμός Α.Π.Ε.
6. Αποκλεισμοί ενάντια στην Αιολική Ενέργεια με πρόσχημα τη Βιοποικιλότητα
7. Διαρκείς και άγνωστες καθυστερήσεις για τις γνωμοδοτήσεις των συναρμόδιων υπηρεσιών – Ανάγκη για παρατάσεις προθεσμιών όταν δεν ευθύνεται ο παραγωγός
8. Αξιοποίηση περισσότερων τεχνολογιών Α.Π.Ε. ή και αποθήκευσης σε ένα σταθμό («υβριδοποίηση»)
9. Θέματα νόμιμης χρήσης εκτάσεων
10. Η διάταξη για την αναστολή επί διετία της ΣΕΔΠ
11. Ενημέρωση – Επικοινωνία

ΕΛΕΤΑΕΝ

Κώστα Βάρναλη 52 & Επιδαύρου, Χαλάνδρι 15233 (Πολύδροσο), τηλ. 2108081755
e-mail info@eletaen.gr web www.eletaen.gr

FOLLOW US

www.ask4wind.gr | www.eletaen.gr

 EΛETAEN @HWEA_EΛETAEN Hellenic Wind Energy Association
 ΕΛΕΤΑΕΝ - Hellenic Wind Energy Association eletaen

1. Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός με ισορροπημένο μείγμα τεχνολογιών Α.Π.Ε.

Το υπό αναθεώρηση ΕΣΕΚ πρέπει να περιλαμβάνει **αυξημένους στόχους για τα χερσαία αιολικά πάρκα και πολύ πιο ισορροπημένο μείγμα αιολικών – φωτοβολταϊκών-υδροηλεκτρικών** σε σχέση με το σενάριο που έχει παρουσιαστεί. Η αναγκαιότητα αυτή έχει τεκμηριωθεί από διαδοχικές μελέτες που έχουν παρουσιαστεί σε ειδικές εκδηλώσεις κατά το προηγούμενο διάστημα¹.

Το ισορροπημένο μείγμα αιολικών – φωτοβολταϊκών – υδροηλεκτρικών:

- οδηγεί σε ομαλότερη κατανομή της παραγωγής πράσινης ενέργειας μέσα στο 24ώρο. Για αυτό συνιστά το πρώτο μέτρο ενεργειακής στρατηγικής για την ελαχιστοποίηση των περικοπών πράσινης ενέργειας και την μεγαλύτερη μείωση του κόστους για τους καταναλωτές.
- συνάδει με τη στρατηγική να καταστεί η χώρα εξαγωγός πράσινης ενέργειας. Η Ελλάδα έχει πλουσιότερο αιολικό δυναμικό σε σχέση με τις γειτονικές χώρες της περιοχής οι οποίες αναμένεται να επιδιώξουν τους ενεργειακούς τους στόχους στηριζόμενες κυρίως στην ηλιακή ενέργεια. Έτσι τις ώρες εκτός μεσημεριού, που η Ελλάδα (εάν αναπτύξει το αιολικό της δυναμικό) θα παράγει πολλή αιολική ενέργεια, η ενέργεια αυτή θα είναι πολύτιμη και θα μπορεί να την εξάγει αποφεύγοντας τις μεσημεριανές ώρες που όλα τα δίκτυα της περιοχής θα είναι ή θα τείνουν στον κορεσμό και οι γειτονικές χώρες θα έχουν πλεόνασμα.

Τέλος, το υπό αναθεώρηση ΕΣΕΚ πρέπει επίσης να εμπεριέχει στις βασικές προτεραιότητές του την **αποθήκευση**, καθώς και την περαιτέρω επιτάχυνση της αναβάθμισης και της επέκτασης των ηλεκτρικών **δικτύων** και ιδιαίτερα των διασυνδέσεων.

Γενικότερα, ενόψει της μέγιστης σημασίας και προτεραιότητας των ενεργειακών και κλιματικών στόχων, όπως άλλωστε αναγνωρίζεται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία, **το ΕΣΕΚ πρέπει να αναδειχθεί σε «ομπρέλα» όλων των άλλων εργαλείων και πλαισίων σχεδιασμού** όπως είναι το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΕΧΠ) των Α.Π.Ε. και οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ). Τα εργαλεία αυτά πρέπει να τεκμηριώνουν ότι υπηρετούν το ΕΣΕΚ και δεν το υπονομεύουν.

¹ <https://eletaen.gr/meleti-emp-eletaen-senaria-meigmatos-ape/>
<https://eletaen.gr/esperida-verdetec-migma-ape/>

2. ΕΛΑΠΕ

Η εκτίμηση του ελλείματος του Ειδικού Λογαριασμού των παλαιών έργων στο τέλος του 2023 είναι -222,22 εκατ. €. Η εκτίμηση του σωρευτικού υπολοίπου για τον Υπολογαριασμό των νέων έργων παραμένει θετική και ίση με 114,38 εκατ. €. Δηλαδή, **το συνολικό έλλειμμα εκτιμάται σε -107,84 εκατ. €.**

Βασική αιτία αυτής της εικόνας είναι η διοχέτευση πόρων από τον ΕΛΑΠΕ προς το TEM είτε απευθείας είτε μέσω της επιβολής πλαφόν στο έσοδο του ΕΛΑΠΕ από την αγορά. Εκ του αποτελέσματος φαίνεται ότι οι σχετικοί υπολογισμοί που έγιναν για την σχεδόν απαλοιφή των εσόδων από το CO₂ και για τον καθορισμό του πλαφόν στα 85 €/MWh, ήταν υπεραισιόδοξοι και αστοχούν στο να εξασφαλίσουν την ισορροπία του ΕΛΑΠΕ.

Για να μη κινδυνεύσει εκ νέου η βιωσιμότητα του ΕΛΑΠΕ, απαιτούνται άμεσα-βραχυπρόθεσμα και πιο μόνιμα-διαρθρωτικά μέτρα.

2.1. Άμεσα απαιτούνται:

- Σημαντική **αύξηση του ποσοστού των εσόδων από τις δημοπρασίες CO₂** που αποτελεί έσοδο του ΕΛΑΠΕ.
- **Επιστροφή στον ΕΛΑΠΕ των ποσών που παραμένουν στο TEM** και πλέον δεν χρειάζονται για το σκοπό του.
- Θεσμοθέτηση της **ενοποίησης των δύο λογαριασμών παλαιών και νέων έργων**, ώστε να βελτιστοποιηθεί η αξιοποίηση του πλεονάσματος που λογαριασμού νέων έργων.

2.2. Η μόνιμη διαρθρωτική αλλαγή που κατά πάγια θέση της έχει προτείνει η ΕΛΕΤΑΕΝ είναι η απευθείας είσπραξη μέσω της αγοράς του ποσού που αντιστοιχεί σήμερα στο ΕΤΜΕΑΡ, ώστε αυτό **να ενσωματωθεί -συνολικά ή μερικά- στο ανταγωνιστικό σκέλος των τιμολογίων και να μην εξαρτάται από διοικητικές αποφάσεις, είτε της ΡΑΕΕΥ είτε του ΥΠΕΝ.**

3. Περικοπές ενέργειας

3.1. Ο κατά το δυνατό περιορισμός των αναγκαίων περικοπών πράσινης ενέργειας περιλαμβάνει μια στρατηγική με τρεις διαδοχικούς και παράλληλους άξονες:

1^ο Ισορροπημένο μείγμα τεχνολογιών Α.Π.Ε. με έμφαση στα αιολικά.

2^ο Ανάπτυξη της αποθήκευσης με βέλτιστο, διαχρονικά, μείγμα μπαταριών και αντλησιοταμιευτικών, που θα διαμορφωθεί με κριτήρια την εξέλιξη του κόστους των τεχνολογιών, τις ανάγκες του συστήματος και την εγχώρια οικονομική ανάπτυξη.

3^ο Σαφείς κανόνες για τις περικοπές σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο και ιδίως το άρ. 13 του Κανονισμού 2019/943². Η ΕΛΕΤΑΕΝ είναι σε επαφή με τον ΑΔΜΗΕ για αυτά τα θέματα.

3.2. Ειδικά η πρόσφατη ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/53563/1556/ΦΕΚ Β' 3328/19.5.2023 κρίνεται ότι έρχεται σε αντίθεση με αρκετά σημεία του άρ. 13 του Κανονισμού 2019/943, και για αυτό πρέπει να τροποποιηθεί σημαντικά. Ενδεικτικά:

- Κατά την παρ. 6 όταν επιβάλλονται περικοπές εκτός αγοράς, οι Α.Π.Ε. πρέπει να είναι οι τελευταίες που περικόπτονται, σε αντίθεση με την ΥΑ που προβλέπει κατά προτεραιότητα και μόνιμη περικοπή για τα αιολικά πάρκα ακόμα και αν αυτό δεν απαιτείται από την κατάσταση λειτουργίας του Συστήματος.
- Κατά την παρ. 7 οι εκτός αγοράς περικοπές πρέπει να αποζημιώνονται υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η παράγραφος αυτή.
- Κατά τις παρ. 3 και 5 προκύπτει σαφώς ότι οι εκτός αγοράς περικοπές πρέπει να είναι κατά το δυνατό περιορισμένες και να τελούν υπό την αίρεση των όσων αναφέρουν οι παράγραφοι αυτοί (π.χ. έλλειψη ανταγωνισμού).

3.3. Για τη διαπιστωμένη σημερινή αδυναμία του Διαχειριστή του ΕΔΔΗΕ να εκδώσει Εντολές Περιορισμού Έγχυσης στις Μονάδες Α.Π.Ε. που είναι συνδεδεμένες στο ΕΔΔΗΕ σε πραγματικό χρόνο σε συνεργασία με το Πληροφοριακό Σύστημα Περιορισμού Α.Π.Ε. του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ, έχουμε προτείνει³ τα ακόλουθα: Μέχρι αυτό να καταστεί τεχνικά εφικτό και για λόγους ισότιμης αντιμετώπισης των Μονάδων Α.Π.Ε. ανεξαρτήτως σημείου σύνδεσης (λαμβάνομένων υπόψη των προβλέψεων της νομοθεσίας για την κατηγοριοποίηση των έργων ανάλογα με τον χρόνο υλοποίησης και το μέγεθος τους) **προτείνεται μεταβατικά η θέσπιση μηχανισμού 'ισοδύναμης χρέωσης περιορισμών εγχύσεων Μονάδων Α.Π.Ε.'**

Βάσει αυτού του μηχανισμού προτείνουμε να δημιουργηθεί ειδικός λογαριασμός διαχείρισης ο οποίος θα λαμβάνει έσοδα μέσω επιβολής χρεώσεων στις μονάδες Α.Π.Ε. για τις οποίες, ενώ κανονικά θα υποχρεούνταν σε περιορισμό, δεν δύναται ο αρμόδιος Διαχειριστής να εκδώσει εντολή Περιορισμού Έγχυσης όταν αυτό απαιτείται για λόγους λειτουργικής ευστάθειας. Ο λογαριασμός θα αποζημιώνει όσους παραγωγούς υπέστησαν αυξημένες περικοπές εξαιτίας της ως άνω αδυναμίας.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0943>

³ <https://eletaen.gr/epistoli-eletaen-sti-rae-gia-perikopes/>

4. Υπεράκτια αιολικά πάρκα

Στην προοπτική για το 2030 και μετά, η θαλάσσια αιολική ενέργεια θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην Ελλάδα και όλη τη Μεσόγειο. Η αξιοποίησή της είναι ζωτικής σημασία για τη χώρα μας (Βεβαίως, αυτό δεν πρέπει να συσκοτίζει το γεγονός ότι τα χερσαία αιολικά πάρκα θα παραμείνουν για αρκετά χρόνια ο βασικός μοχλός της ενεργειακής μετάβασης και της μείωσης του κόστους ενέργειας, και για αυτό πρέπει να έχουν σημαντικά αυξημένο μερίδιο στο ΕΣΕΚ 2030).

Για την ανάπτυξη των ΥΑΠ απαιτούνται:

- 4.1. Οριστικοποίηση, δημοσιοποίηση, διαβούλευση και έγκριση του **Εθνικού Προγράμματος ΥΑΠ**.
- 4.2. Προδέσμευση από τώρα του απαιτούμενου **ηλεκτρικού χώρου**.
- 4.3. Γενναίο πρόγραμμα χρηματοδοτήσεων επενδύσεων στην **εφοδιαστική αλυσίδα** (λιμάνια, ναυπηγεία, μεταφορές, βιομηχανικές εγκαταστάσεις κλπ), με σκοπό η Ελλάδα να διεκδικήσει σημαντικό μερίδιο αγοράς στην κατασκευή και υποστήριξη των ΥΑΠ σε όλη την ανατολική Μεσόγειο.
- 4.4. Έναρξη του σχεδιασμού σε συνεργασία με τα κρίσιμα Υπουργεία για τη μελλοντική ανάπτυξη ΥΑΠ σε **όλες τις θαλάσσιες ζώνες** της πατρίδας μας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της θάλασσας.

5. Διαγωνισμός Α.Π.Ε.

- 5.1. Ενόψει της προετοιμασίας του νέου διαγωνισμού, είναι σημαντικό **ο ΑΔΜΗΕ να ολοκληρώσει την έκδοση των ΟΠΣ της κατηγορίας Α6** που περιλαμβάνει κατά βάση αιολικά πάρκα, και η αξιολόγηση της οποίας έχει ξεκινήσει. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για αύξηση της συμμετοχής και μεγαλύτερη επιτυχία του διαγωνισμού.
- 5.2. Οι **εγγυητικές επιστολές που δίνονται από τους επενδυτές για την αποδοχή της ΟΠΣ στο πλαίσιο της ΥΑ για τις προτεραιότητες**, πρέπει να αντιμετωπίζονται ακριβώς όπως οι γενικές εγγυητικές επιστολές που προβλέπει η νομοθεσία για τις ΟΠΣ και ιδίως να επιστρέφονται με τους ίδιους όρους (π.χ. κατόπιν αιτήματος του επενδυτή μετά από αποτυχημένη συμμετοχή του σε διαγωνισμό της ΡΑΕΕΥ).

6. Αποκλεισμοί ενάντια στην Αιολική Ενέργεια με πρόσχημα τη Βιοποικιλότητα

Στην Ελλάδα το τελευταίο διάστημα εκτυλίσσεται και πάλι, με ένταση μια προσπάθεια αποκλεισμού στην πράξη όλων των έργων Α.Π.Ε. από τις περιοχές Natura. Τα επίπεδα αυτού του αποκλεισμού ποικίλουν:

6.1. Το πιο γνωστό είναι οι υπό εκπόνηση **Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ)**. Χωρίς ή και με λανθασμένα δεδομένα, με επιφανειακή ανάλυση, γενικές πιθανολογήσεις και ατεκμηρίωτη κινδυνολογία, πολλές ΕΠΜ προσπαθούν να αποκλείσουν a-priori τις Α.Π.Ε. από εκτεταμένες περιοχές της χώρας. Μάλιστα σε πολλές από αυτές τις υποψήφιες περιοχές αποκλεισμού λειτουργεί ήδη για μεγάλο χρονικό διάστημα ικανός αριθμός ανεμογεννητριών και οι ΕΠΜ, σε αντίθεση με ό,τι θα αναμενόταν, δεν κομίζουν κανένα εύρημα «καταστροφής» του περιβάλλοντος από αυτές, που θα έδινε έρεισμα για μια γενική και a-priori απαγόρευση των Α.Π.Ε.

Ακόμα και σε περιπτώσεις που θεωρητικά δεν αποκλείεται η εγκατάσταση Α.Π.Ε., μπορεί να αποκλείεται η εγκατάσταση των συνοδών τους έργων ή η βελτίωση της οδοποιίας, οδηγώντας και πάλι σε αποκλεισμό.

6.2. Διαπιστώνεται **συστηματικά αρνητική γνωμοδότηση για αιολικά πάρκα και γενικά Α.Π.Ε.** από τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τις περιοχές Natura. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι γνωμοδοτήσεις που θεωρητικά επιτρέπουν έργα αλλά υπό όρους οι οποίοι τα καθιστούν μη υλοποιήσιμα. Όταν όμως κάτι επαναλαμβάνεται με όμοιο τρόπο στην συντριπτικά μέγιστη πλειοψηφία των περιπτώσεων, τότε ισοδυναμεί με εκ των προτέρων αποκλεισμό.

Συναφώς, στο άρ.175 του ν.5037/2023 παρείσφρησε η παρ. 8 σύμφωνα με την οποία *«απαγορεύεται η υποβάθμιση των περιοχών όπου συναντώνται οι τύποι οικοτόπων των Παραρτημάτων I και II»*. Όμως στα Παραρτήματα I και II περιλαμβάνονται σχεδόν όλοι οι οικότοποι της Οδηγίας 92/43 (!!). Έτσι, ο ΟΦΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί αρνητικά για τους όλους τους οικότοπους, χωρίς στην πραγματικότητα να εξετάζει την έκταση των έργων στο σύνολο κάθε οικότοπου. Υπάρχουν παραδείγματα αρνητικής γνωμοδότησης ΟΦΥΠΕΚΑ ακόμα και σε περιπτώσεις όπου η έκταση του Α/Π επηρεάζει και μάλιστα ενδεχομένως αρνητικά, λιγότερο από το 1 τις χιλιάδες του οικότοπου.

6.3. Έτερο σημείο προβληματισμού είναι ο τρόπος με τον οποίο έγινε ο **ορισμός στόχων διατήρησης για τις περιοχές Natura**.

Η έως τώρα μη θέσπιση τέτοιων στόχων για τις περιοχές Natura συνιστούσε σημαντική απόκλιση της χώρας από τις νομικές της υποχρεώσεις που απορρέουν από την Οδηγία Natura και δημιουργεί προβλήματα και στην ανάπτυξη και στο περιβάλλον. Η θεραπεία αυτής της κατάστασης όμως δεν μπορεί να γίνεται χωρίς διαβούλευση και με τρόπο που έχει ήδη εγείρει αντιρρήσεις από επιστήμονες των περιβαλλοντικών μελετών. Ο τρόπος αυτός, σε συνδυασμό με νομοθετικές τροπολογίες σαν την ανωτέρω (βλ. 3.2) που παρείσφρουν στη Βουλή, μπορεί να έχει απρόβλεπτες συνέπειες τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την ουσιαστική περιβαλλοντική προστασία.

Επιπλέον επισημαίνεται ότι, ενώ η έκδοση των σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων στηρίζεται -όπως στις ίδιες δηλώνεται - σε μεγάλο βαθμό σε «Ανεπαρκή Δεδομένα», εντούτοις λειτουργούν δεσμευτικά για την αδειοδότηση των έργων, γεγονός που θα δημιουργήσει προβλήματα, καθυστερήσεις και νομικές διαμάχες.

6.4. Ένα ακόμα παράδειγμα υπερβολών: το Σχέδιο για το Όρνιο

Πρόσφατα δημοσιοποιήθηκε μια μελέτη⁴ για την προστασία του Όρνιου στην Ελλάδα που έχει χρηματοδοτηθεί με δημόσιο χρήμα και μάλλον τοποθετείται στην κορυφή των μελετών με υπερβολικές – μονομερείς προτάσεις. Πρόκειται για το σχέδιο δράσης: «Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων (χαρτογράφηση ευαισθησίας) του Όρνιου στην Ελλάδα – Καθορισμός διαχειριστικών κατευθύνσεων» Παραδοτέο Δράσης C.1, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα», που συντονίζει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Πράσινο Ταμείο και το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη.

Το σχέδιο δράσης καταλήγει σε πρόταση για ΖΩΝΕΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ και περιλαμβάνει προτάσεις, όπως:

α) **Τη μη εγκατάσταση νέων ανεμογεννητριών** στις ζώνες ευαισθησίας Α και Β σε όλη την Επικράτεια, και στη Ζώνη Γ σε όλη την Επικράτεια εκτός Κρήτης (Σημείωση: δηλαδή γενική ακύρωση έργων που διαθέτουν Άδειες Εγκατάστασης ή και ΑΕΠΟ ή έχουν υποβάλει πλήρη ΜΠΕ και είναι σε αξιολόγηση).

β) Για τους ήδη εγκατεστημένους/σε λειτουργία ΑΣΠΗΕ:

i) Υποχρεωτική μετα-κατασκευαστική παρακολούθηση της ορνιθοπανίδας, με εξαμηνιαίες αναφορές δημόσια διαθέσιμες (μέσω ΔΙΑΥΓΕΙΑΣ ή άλλου ιστότοπου), με ευθύνη της υπεύθυνης για την παρακολούθηση της εφαρμογής της ΑΕΠΟ υπηρεσίας της δημόσιας διοίκησης.

ii) Υποχρεωτική εισαγωγή όρου στις ΑΕΠΟ για εφαρμογή συστήματος άμεσης διακοπής λειτουργίας **με την απασχόληση ορνιθολόγων πεδίου** σε μόνιμη βάση και παύση λειτουργίας βάσει συγκεκριμένου πρωτόκολλου, σε ΑΣΠΗΕ που έχει καταγραφεί τουλάχιστον ένα περιστατικό πρόσκρουσης γύπα (Σημείωση: η μελέτη δεν θέτει καμία προδιαγραφή για τους ορνιθολόγους που πρέπει να προσληφθούν π.χ. πανεπιστημιακός τίτλος και κατοχή μελετητικού πτυχίου κατηγορίας 27).

iii) **Οριστική διακοπή λειτουργίας Α/Γ-ΑΣΠΗΕ** σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων περιστατικών πρόσκρουσης και εφόσον τα μέτρα μετριασμού δεν έχουν αποδώσει.

Μερικά σχόλια επ' αυτών:

i) Το σύνολο των θανάτων όρνιων από ανεμογεννήτριες στην Ελλάδα από το 2007 και μετά είναι 46 – οι 36 από αυτούς στην Κρήτη (σελ. 38). Το σύνολο των θανάτων από

⁴ <https://www.ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1615-neos-xartis-evaisthisias-ton-krisimon-perioxon-tou-orniou-stin-ellada>

τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι 221 (σελ. 32, χωρίς να προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα). Παρ' όλα αυτά ο πληθυσμός του Όρνιου στην Κρήτη αυξάνει και για αυτό το 2017 25 όρνια στάλθηκαν στην Κύπρο⁵.

- ii) Η πρόταση της μελέτης είναι να απαγορευθεί η εγκατάσταση όλων των νέων ανεμογεννητριών στις ζώνες αποκλεισμού, πολλές από τις οποίες διαθέτουν ΑΕΠΟ ή Άδεια Εγκατάστασης.**
- iii) Με εντελώς γενικόλογό τρόπο προτείνει επίσης την οριστική διακοπή λειτουργίας υφιστάμενων έργων υπό ασαφείς προϋποθέσεις.**
- iv) Η Ζώνη Γ στην Κρήτη που η μελέτη επιτρέπει την εγκατάσταση νέων ΑΓ, είναι ένα απειροελάχιστο κομματάκι της Κρήτης.

Η υπερβολή και η εξόφθαλμη μονομέρεια αυτής της μελέτης που απλά καταγράφει προειλημμένες αποφάσεις των μελετητών δημιουργεί έντονο προβληματισμό για τον τρόπο ανάλωσης των φόρων των πολιτών.

⁵ <https://www.in.gr/2020/12/11/go-fun/pet-stories/giati-metakomizoun-apo-tin-kriti-stin-ipeirotiki-ellada-dekades-arpaktika-poulia/>

7. Διαρκείς και άγνωστες καθυστερήσεις για τις γνωμοδοτήσεις των συναρμόδιων υπηρεσιών – Ανάγκη για παρατάσεις όταν δεν ευθύνεται ο παραγωγός

Οι χρόνοι ανταπόκρισης – γνωμοδότησης των συναρμόδιων υπηρεσιών, δεν συνάδουν με τα αυστηρά ορόσημα που πρέπει να επιτύχουν οι επενδυτές με αποτέλεσμα την άδικη τιμωρία και ποινολόγησή τους.

Για παράδειγμα, οι καθυστερήσεις αυτές έχουν ως συνέπεια οι Παραγωγοί να καταβάλλουν ποσά για το Τέλος Δέσμευσης Φυσικού Χώρου (150€/MW/μήνα κατά την παρ. 3 του άρ. 12 του ν.4685/2020 ή 2.000€/MW/μήνα κατά την παρ. 1 του άρ. 31 του ν.4951/2022) για να διατηρήσουν σε ισχύ τις Βεβαιώσεις Παραγωγού τους, καθώς και να διατηρούν σε ισχύ τις Ε/Ε προς ΡΑΑΕΥ ή να κινδυνεύουν να χάσουν μια από τις πολλές προθεσμίες της νομοθεσίας χωρίς να ευθύνονται. Η κατάσταση αυτή είναι μη διατηρήσιμη αφού οι Παραγωγοί δεν έχουν έλεγχο ούτε χρονική ορατότητα για λύση.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα

Ένα παράδειγμα των απίθανων καταστάσεων άδικων καθυστερήσεων, αποτελεί η κατάσταση που διαμορφώνεται με τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου για τη Βιοποικιλότητα που αναφέρθηκε:

Ο συνδυασμός των Υπουργικών Αποφάσεων για τους στόχους διατήρησης, της παρ. 8 του άρ.175 του ν.5037/2023 και ο τρόπος που αυτά ερμηνεύονται και εφαρμόζονται από τον ΟΦΥΠΕΚΑ, οδηγεί σε συστηματικά αρνητικές γνωμοδοτήσεις ακόμα και σε περιπτώσεις που η κατάληψη οικοτόπων (που δεν είναι προτεραιότητας) είναι 0,1%.

Η τελική γνωμοδότηση εκ μέρους της διοίκησης για τις επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα ανήκει στη Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ (ΔΔΦΠΒ). Η αρμοδιότητα αυτή μάλλον αφορά όλες τις κατηγορίες έργων (Α1, Α2 και Β), τα οποία υπόκεινται σε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ), είτε εγκαθίστανται εντός περιοχών Natura, είτε εκτός, αλλά κρίνεται ότι μπορεί να επηρεάσουν τα προστατευταία αντικείμενα. Επίσης η ΔΔΦΠΒ παρίσταται με καθοριστικό συνήθως ρόλο σε όλες τις συνεδριάσεις του ΚΕΣΠΑ, αλλά και όλων των ΠΕΣΠΑ ανά την Επικράτεια.

Δεδομένου ότι για όλους τους λόγους που προαναφέραμε ο αριθμός των έργων που φθάνουν στη ΔΔΦΠΒ με αρνητική γνωμοδότηση ή αντιρρήσεις κατά τη δημόσια διαβούλευση έχει πολλαπλασιαστεί, η Υπηρεσία είναι αδύνατο να ανταποκριθεί στον κρίσιμο ρόλο της τελικής γνωμοδότησης. Το αποτέλεσμα είναι αφενός να κολλάει η διαδικασία αξιολόγησης και έκδοσης ΑΕΠΟ και αφετέρου η ίδια η αξιολόγηση, αν και όταν μπορέσει να γίνει, να στερείται την επάρκεια πόρων και χρόνου που απαιτούνται για την ποιότητά της.

Επίσης, χωρίς την οριστική γνωμοδότηση της ΔΔΦΠΒ, ακυρώνεται στην πράξη και ο ρόλος του ΚΕΣΠΑ και των ΠΕΣΠΑ: η συντριπτική πλειοψηφία των υποθέσεων συσσωρεύεται στα ΠΕΣΠΑ, όπου είναι αντικειμενικά αδύνατο να τύχουν αποτελεσματικής επεξεργασίας αλλά και πρακτικά ανέφικτο να διαπιστώνεται έγκαιρα και κάθε φορά η επαναλαμβανόμενη τακτική των συστηματικά αρνητικών γνωμοδοτήσεων. Πρόκειται δηλαδή για τη διαμόρφωση, εμμέσως πλην σαφώς, ενός μόνιμου μηχανισμού συστηματικών και οριζόντιων αποκλεισμών, χωρίς χρονικό τέλος.

Μπροστά σε τέτοιες καταστάσεις, η λύση των παρατάσεων των διαφόρων προθεσμιών είναι μια επιλογή για να μετριασθεί η ζημία των παραγωγών. Ενδεικτικά:

1. **Παράταση των προθεσμιών της παρ. 2 του άρ. 12 του ν. 4685/2020** (και συνακόλουθα και της παρ. 2 του άρ. 25) ήτοι:
 - στο χρονικό διάστημα των 36 μηνών για χερσαίους αιολικούς σταθμούς από την απόκτηση της Βεβαίωσης Παραγωγού μέχρι την ημερομηνία υποβολής στον Διαχειριστή για χορήγηση ΟΠΣ, και
 - στα χρονικά διαστήματα των 6 μηνών για την υποβολή ΜΠΕ και των 18 μηνών για την υποβολή ΜΠΕ με ΕΟΑ από την ημερομηνία της Βεβαίωσης.
2. **Παράταση των προθεσμιών της παρ. 1 του άρ. 31 του ν. 4951/2022** και ιδίως του χρονικού διαστήματος των 12 μηνών από την παρέλευση του διμήνου από τη στιγμή απόκτησης ΟΠΣ μέχρι την αίτηση για άδεια εγκατάστασης δεδομένου ότι κατά την άδεια εγκατάστασης πρέπει να τεκμηριώνεται η εξασφάλιση του γηπέδου (ρ. 17 του Ν.4951/2022). Το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν είναι ρεαλιστικό ειδικά σε περιπτώσεις που η έκταση δεν είναι δημόσια αλλά είναι ιδιωτική, δημοτική ή κοινοτική.

Ειδικά για την περίπτωση αυτή, δηλαδή της υποβολής πλήρους αιτήματος για άδεια εγκατάστασης, παρατηρούνται ακόμα δυσκολίες στην κατανόηση και την εφαρμογή από τις τοπικές υπηρεσίες νέων διατάξεων, όπως για παράδειγμα η παρ. 4 του άρ. 17 του ν. 4951/2022.

Όπως λέχθηκε οι παρατάσεις είναι μια επιλογή, όμως δεν είναι μόνιμη και δεν θεραπεύει ριζικά το πρόβλημα.

- Για αυτό, **θα πρέπει να υιοθετηθεί και να εφαρμόζεται από όλες τις κρίσιμες υπηρεσίες (ΥΠΕΝ, ΡΑΕΕΥ, ΑΔΜΗΕ) ότι όλες οι προθεσμίες παρατείνονται αυτοδίκαια για όσο χρόνο οι διάφορες συναρμόδιες υπηρεσίες υπερβαίνουν για τη γνωμοδότησή τους ή την απάντησή τους την προθεσμία που η νομοθεσία θέτει σε αυτές (ή, αν δεν προβλέπεται τέτοια ρητή προθεσμία, για όσο χρόνο ξεπερνούν τους 2 μήνες)**. Η άποψη αυτή θα πρέπει να υιοθετηθεί και να κοινοποιηθεί με επείγουσα εγκύκλιο του ΥΠΕΝ και, αν κριθεί σκόπιμο, μπορεί επιπροσθέτως να νομοθετηθεί εκ των υστέρων.

8. Αξιοποίηση περισσότερων τεχνολογιών Α.Π.Ε. ή και αποθήκευσης σε ένα σταθμό («υβριδοποίηση»)

- 8.1. Χωρίς αύξηση της μέγιστης παραγόμενης ισχύος θα πρέπει **να επιτρέπεται η εγκατάσταση περισσότερων τεχνολογιών Α.Π.Ε. ή και αποθήκευσης στον ίδιο σταθμό**. Με τον τρόπο αυτό θα αυξηθεί η πράσινη ενέργεια χωρίς επιπλέον επενδύσεις σε δίκτυα. Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της εφαρμογής της επιλογής αυτής θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ποικίλα θέματα όπως αυτά της επιβολής μόνιμων περιορισμών (εφόσον δεν ανακληθεί η σχετική ΥΑ όπως ζητούμε) ή τιμολόγησης της παραγωγής σε περίπτωση που υφίσταται ΣΕΔΠ.

Σημειώνουμε ότι με επιστολή και υπόμνημά μας⁶ έχουμε ήδη θέσει την ανάγκη να προσαρμοστεί ο Κανονισμός Βεβαιώσεων ώστε να επιτρέπει την ένταξη παραπάνω από μία τεχνολογία Α.Π.Ε. σε ένα σταθμό. Σημειώνεται ότι αν και νόμοι 3468/2006 και 4685/2020 ως ισχύουν, δεν απαγορεύουν ρητά κάτι τέτοιο (ήτοι την ένταξη δύο τεχνολογιών Α.Π.Ε. σε μία Βεβαίωση), η ερμηνεία που έχει ενσωματωθεί στον τρέχοντα Κανονισμό Βεβαιώσεων το απαγορεύει.

- 8.2. **Τροποποίηση Βεβαιώσεων ΑΣΠΗΕ σε σταθμούς Α.Π.Ε. με αποθήκευση:** Κατά την εξέταση αιτημάτων τροποποίησης Βεβαιώσεων ΑΣΠΗΕ για μετατροπή τους σε 11Α ή 11Β με προσθήκη μονάδας αποθήκευσης η ΡΑΕΕΥ θεωρεί ότι η μονάδα αποθήκευσης θα πρέπει να χωροθετείται εντός του πολυγώνου της αρχικής Βεβαίωσης ΑΣΠΗΕ, αλλιώς υπάγεται στην περίπτωση μεταφοράς θέσης εγκατάστασης σταθμού, για την οποία ισχύουν διαφορετικοί και πολύ αυστηροί όροι και προϋποθέσεις, που δεν αντιστοιχούν στην ζητούμενη τροποποίηση.

Η ερμηνεία αυτή εκ μέρους της ΡΑΕΕΥ είναι εξαιρετικά αυστηρή και δημιουργεί αναίτια σημαντική δυσκολία καθώς τα πολύγωνα των ΑΣΠΗΕ περιλαμβάνουν κατά κανόνα δασικές εκτάσεις στις οποίες δημιουργείται υποχρέωση εγκατάστασης των μονάδων αποθήκευσης, όταν στην περιοχή του κάθε έργου υπάρχουν πιο κατάλληλες θέσεις χωρίς φθορά δασικής βλάστησης. Σε κάθε περίπτωση το πολύγωνο της αρχικής Βεβαίωσης ΑΣΠΗΕ δεν έχει σχεδιασθεί για να φιλοξενήσει εκτός των α/γ και μονάδα αποθήκευσης.

⁶ <https://eletaen.gr/epistoli-ypomnima-protaseis-eletaen/>

9. Θέματα νόμιμης χρήσης εκτάσεων

9.1. Προτείνεται να επανέλθει η διάταξη για την ισχύ των εγκρίσεων επέμβασης σε περίπτωση εκ των υστέρων νόμιμης αναγνώρισης τρίτου ιδιοκτήτη, με την εξής διατύπωση:

«Εγκρίσεις επέμβασης κατά το Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α), όπως ισχύει που έχουν εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο υπέρ ηλεκτροπαραγωγών από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, παραμένουν έγκυρες και ισχυρές και μετά την τυχόν δικαστική ή διοικητική ή με άλλο τρόπο αναγνώριση τρίτου προσώπου ως ιδιοκτήτη των εκτάσεων αυτών. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, ο αναγνωριζόμενος ιδιοκτήτης υπεισέρχεται αυτοδικαίως στη θέση του Δημοσίου, ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα αυτού για το αντάλλαγμα χρήσης».

Η προτεινόμενη διάταξη είναι ουσιαστική αντιγραφή της ανάλογης διάταξης που ισχύει για τα λατομεία και επαναλαμβάνεται διαρκώς στη λατομική νομοθεσία (με τελευταία το άρ. 44 του ν.4512/2018). Η ίδια διάταξη είχε επαναληφθεί και για τις Α.Π.Ε. με την παρ. 2 του άρ. 19 του ν. 3377/2005 που αντικατέστησε την τότε παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979. Όμως με τις διαδοχικές τροποποιήσεις του ν. 998/1979 κάποια στιγμή απαλείφθηκε. Η επαναφορά της είναι απαραίτητη για λόγους επενδυτικής ασφάλειας αλλά και για λόγους μη δυσμενέστερης αντιμετώπισης των Α.Π.Ε. από τα λατομεία.

9.2. Στο άρθρο 18, παρ. 1 του ν. 4951/2022 που φέρει τίτλο «Τεκμηρίωση Νόμιμης Χρήσης» προτείνεται να προστεθεί νέα περίπτωση δ) ως εξής:

«δ) Σε περίπτωση απαλλοτρίωσης του γηπέδου εγκατάστασης, ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει τη σχετική απόφαση κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης του γηπέδου εγκατάστασης»

10. Η διάταξη για την αναστολή επί διετία της ΣΕΔΠ

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η σημαντική αυτή διάταξη της παρ. 3^Α του άρ. 12^Α του ν. 4414/2016 ανατρέπει από την έναρξη της δοκιμαστικής λειτουργίας και καταλαμβάνει και έργα τα οποία είχαν κατασκευαστεί ή ξεκινήσει λειτουργία κατά τη στιγμή της θέσπισής της. Τα έργα αυτά επηρεάστηκαν εξίσου από τις ίδιες δυσμενείς και απρόβλεπτες συνθήκες εκτόξευσης του πληθωρισμού και τους κόστους. Άλλωστε δεν μπορεί να τιμωρούνται οι επιμελείς επενδυτές που ολοκλήρωσαν έγκαιρα τις επενδύσεις τους σε αυτό το δυσμενές περιβάλλον.

Κατά την άποψη μας η διευκρίνιση αυτή δεν απαιτεί νομοθετική ρύθμιση αλλά μπορεί να γίνει με ερμηνευτική εγκύκλιο στο πλαίσιο της υφιστάμενης διατύπωσης.

Σε κάθε περίπτωση, η έναρξη εφαρμογής της διάταξης πρέπει να είναι άμεση για να μη χάσει το νόημα της.

11. Ενημέρωση – Επικοινωνία

Το κράτος οφείλει να σχεδιάσει μια συνεκτική, αναλυτική και μακροπρόθεσμη καμπάνια ενημέρωσης και επικοινωνίας για τα οφέλη και τη σημασία της αιολικής ενέργειας και της ενεργειακής μετάβασης γενικότερα.

Το κράτος διαθέτει την αναγκαία αξιοπιστία, τους πόρους αλλά κυρίως έχει την ευθύνη για την επιτυχία της ενεργειακής και κλιματικής πολιτικής.